

L'historiador Oriol Junqueras (Sant Andreu del Palomar, Barcelona, 1969) és el cap de llista d'ERC, la formació que encapçala la coalició Europa del Pobles (amb EM, BNG, Aralar, EA, Els Verds i CHA). Ara intentarà fer el salt de la política local —és regidor com a independent d'ERC a Sant Vicenç dels Horts (Baix Llobregat), on viu des que tenia dos anys— fins al Parlament Europeu.

“Els Països Catalans necessiten una via pròpia per a sortir de la crisi”

JORDI PLAY

Sembla que hi ha una desmotivació ciutadana per aquestes eleccions. Què cal fer per a trencar-la?

—En el conjunt del món occidental hi ha un desencís generalitzat per la política, diuen. I si en algun lloc és evident és a Europa, en el context de les eleccions europees. Això passa perquè els ciutadans perceben Europa com una realitat llunyana. Per què? Doncs perquè, en part, Europa és la construcció d'uns experts que l'han feta d'esquena a la ciutadania, sense explicar-la mai gaire, sense deixar participar-hi gaire, amb una democràcia molt indirecta... D'aquí ve que els ciutadans europeus no se sentin protagonistes d'aquesta construcció.

Arran de tot això, els ciutadans també tenen una percepció que allò que es decideix a Europa no els afecta del tot. I això és totalment erroni. De fet, el 70%

o el 80% de les lleis dels estats europeus són derivades de directives europees. Però aquí, de nou, els polítics, i també els mitjans de comunicació, els sectors empresarials, sindicals, universitaris, etc., s'han explicat molt malament. Si no s'ha aconseguit, amb tants anys, de fer entendre a la ciutadania europea que allò que es decideix a Europa és tan important, vol dir que no ho hem fet bé. De manera que la solució és explicar-se tan bé com sigui possible. Hem d'explicar que ens hi juguem molt, a Europa: en l'àmbit social, en aspectes com ara el permís de maternitat; en l'àmbit laboral, com la directiva de les 65 hores; en qüestions econòmiques, de distribució de fons europeus, en la definició i l'adjudicació de recursos per a fer infraestructures; en el model comercial; en l'àmbit de l'agricultura i la ramaderia; en el productiu; en el del món universitari, com l'espai d'ense-

nyament superior europeu —el pla Bolonya—; en la recerca i la investigació; en la directiva marc de l'aigua, que afecta els models de distribució i de consum d'aigua i, per tant, de moltes empreses; en l'àmbit de les festes del carrer...

Si som capaços de transmetre això, és possible que la ciutadania decideixi d'anar votar.

—En el cas català, el debat nacional, potser per les circumstàncies actuals, ha pres més cos que en ocasions anteriors. Alguns candidats consideren que Europa no és el lloc per a parlar dels problemes de Catalunya amb Espanya.

—Si Catalunya, si els Països Catalans som nosaltres, els ciutadans, espero que nosaltres siguem importants. Per tant, em sembla que la primera tasca de qualsevol polític, però també de qualsevol professor universitari, o de qualsevol persona implicada en la

vida pública, és preocupar-se pel seu país, per la seva gent. Per tant, em sembla fantàstic que Catalunya ocupi un lloc rellevant en el debat d'aquestes eleccions. De fet, oi que no us imagineu un diputat alemany renyant-ne un altre perquè parla d'Alemanya al Parlament europeu? Oi que és inconcebible?

—Quina possibilitat hi ha de coordinació entre els eurodiputats catalans?

—Nosaltres vam proposar diverses vegades, des del juliol de l'any passat, de cercar una fórmula per bastir una candidatura unitària en l'àmbit del catalanisme, per anar i treballar junts al Parlament europeu. La proposta va ser rebutjada per alguns, per CiU, i ridiculitzada per uns altres, com el portaveu del Partit Socialista. Per tant, sempre hem tingut i tindrem la vocació de coordinar-nos i de treballar conjuntament.

També és cert que, malauradament, els vots dels ciutadans catalans que votin la llista socialista serviran per a escollir abans Magdalena Álvarez que no Maria Badia. No n'estic gaire segur que la Magdalena Álvarez sigui la millor garantia per a defensar els interessos dels ciutadans catalans, dels desocupats catalans, i de les necessitats de transport, comunicació i d'infraestructures dels Països Catalans. És a dir, que amb alguns serà més fàcil treballar-hi i amb uns altres més difícil. Segurament, perquè aquests darrers atenen unes altres qüestions abans que la defensa dels interessos catalans, tal com la senyora Magdalena Álvarez s'ha esforçat a demostrar al llarg de la seva actuació política. Res no fa pensar que al Parlament Europeu tingui una actitud diferent de la que ha tingut mentre ha estat ministra. Així i tot, treballarem per trobar gent amb la qual puguem col·laborar. Ara, també és evident que els diputats del PSC fora de Catalunya tendeixen a donar prioritat a la fidelitat al seu partit referent, el PSOE, sobre la del seu país, com veiem al Congrés dels Diputats moltes vegades.

—Quins eixos defineixen la candidatura que encapçaleu?

—El més urgent és combatre la crisi econòmica, perquè destrueix bona part del nostre teixit productiu arreu del continent i, molt especialment, arreu

dels Països Catalans. Als Països Catalans hi ha gairebé un milió de persones sense feina, rondem el 20% de desocupació. Per tant, la primera preocupació i ocupació és com sortir de la crisi econòmica.

—Però com es fa, això?

—La resposta és en gran part en les polítiques socials. Si volem resoldre els nostres problemes econòmics, hem de millorar la productivitat dels nostres treballadors. Per començar, els hem d'oferir més bon capital físic, d'infraestructures, de telecomunicacions, etc. Però també més bon capital humà. Això vol dir formació, és a dir, ensenyament. Vol dir salut; per tant, sanitat. Vol dir prestacions socials, vol dir escoles bressol de 0 a 3 anys, etc. Cal un esforç públic del conjunt de la nostra societat perquè els nostres treballadors tinguin la millor capacitat possible. Calen polítiques socials d'esquerres perquè milloraran l'eficiència dels nostres sectors productius i ajudaran la nostra economia a recuperar-se abans.

—I d'on surten els diners per dur a terme aquestes polítiques socials?

—En el nostre cas és fàcil. Es tracta de reduir l'espoliació fiscal que ens imposa l'estat espanyol. Per tant, els ciutadans, un dia o un altre, hauran de ser conscients que cal una aposta decidida per posar fi a aquesta espoliació fiscal.

Al conjunt d'Europa, hem d'estar atents a propostes com les del president dels EUA o el Banc d'Anglaterra. És a dir, per trobar aquests diners que falten actualment, o bé assumim dèficit públic, com fa el pla Obama —amb un dèficit públic que supera el 10%—, o bé com fa el Banc d'Anglaterra, que proposa d'augmentar l'oferta monetària, posar més diners en circulació.

—I l'ampliació del dèficit no pot posar en perill recursos de les futures generacions?

—Allò que fa perillar les generacions posteriors i el futur és una desocupació del 20%. Per tant, hem d'intervenir-hi d'una manera o d'una altra. Esperar no és cap garantia que les coses es resolguin. I a curt termini encara menys. Evidentment, tot és qüestió de mesura, no és igual assumir dèficit públic del 10% que del 30%. Ningú no diu que calgui assumir-ne cap excés.

Hi ha una tercera qüestió també molt

important. Hi ha un escenari típic de l'estat espanyol i d'alguns altres estats europeus: es tracta d'emprar malament el dèficit públic que assumeix, amb polítiques equivocades. Va ser el cas del retorn dels 400 euros de l'any passat. Va ser un error, una mesura política partidista. El govern espanyol tendeix a fer prevaler la política en les seves decisions econòmiques. No aplica aquestes decisions d'acord amb una racionalitat econòmica, sinó a partir d'una de política, extremadament egoista, de partit, i molt miop. Un altre exemple és el pla d'estímul municipal. És un mal pla, perquè obliga els municipis a gastar els diners en un termini molt curt. De manera que aquests diners només poden servir per a fer obres de caràcter menor, perquè les obres més importants necessiten més temps de planificació i execució —calen estudis, plans, etc. Així, aquests diners s'acaben gastant en capes de rodolament i millores de les voreres. Està molt bé, però és una despesa que esgota el seu benefici allà mateix, amb uns quants salaris entre els treballadors de les empreses que asfalten. Però això no té cap efecte multiplicador per a la nostra economia.

Per tant, en què cal gastar els recursos obtinguts per l'assumpció de més dèficit públic o, si escau, per l'increment de l'oferta monetària? Doncs en inversions que tinguin la doble funció: per una banda, que reparteixin salaris —entre els treballadors i les empreses que executen la infraestructura— i, per una altra, que tinguin un retorn al conjunt de la societat. És a dir, més bones infraestructures de comunicació i transport, més bones xarxes de telecomunicacions, més bons centres de recerca, etc. Tot això abarateix tota l'estructura de costos per al conjunt de l'economia, per a tothom qui transporta, per a qui es comunica, per a qui estudia, per a qui aplica patents, etc. I això, evidentment, no ho fa el govern espanyol. Per tant, els Països Catalans necessiten una via pròpia per a sortir de la crisi. La via espanyola s'ha demostrat poc eficient i que no prioritza els nostres interessos; sovint, tot al contrari.

—Una de les necessitats dels Països Catalans és la potenciació de les inversions en infraestructures de l'eix mediterrani.

“Els ciutadans també tenen una percepció que allò que es decideix a Europa no els afecta del tot”

—Aquest eix de l'arc nord-occidental mediterrani, diguem-ne, que porta des del sud dels Països Catalans fins a Montpeller, Marsella, Lió, la vall del Roine, i d'aquí cap al centre d'Europa o el nord d'Itàlia, és més vell que anar a peu. I ha estat un dels grans eixos econòmics de la història d'Europa, si més no, durant segles.

Quan el govern franquista va demanar ajut al Fons Monetari Internacional i al Banc Mundial, li van donar una única resposta, per tant, molt contundent: autopista València - Barcelona - frontera amb l'estat francès. Per tant, és evident que això forma part d'una prioritat i d'un interès per a tot Europa. És una evidència per a tothom, excepte per als dos grans partits espanyols, el PSOE i el PP. I no ho és per a ells perquè, primer de tot, són espanyols. I com que són espanyols volen fer prevaler un model d'estat centralista, radial, uniformista, homogeni... Estan disposats a sacrificar el creixement de la seva economia, a cobrar menys impostos en una economia més pròspera, a sacrificar els interessos dels seus treballadors, dels seus ciutadans, per un criteri estrictament polític.

Per tant, hem d'anar a Europa a defensar a això. I a dir, per exemple, que una línia ferroviària de mercaderies permetria un creixement significatiu del conjunt de l'economia europea, i en especial d'aquesta euroregió. I que això és bo per al conjunt d'Europa. Per tant, de segur que tindrem aliats en això.

—Fins a quin punt aquesta reivindicació no és incompatible amb la reivindicació dels vostres companys bascs de coalició, partidaris de l'eix atlàntic?

—Són absolutament compatibles, perquè tant els partits bascs que formen part de la coalició —Aralar i Eusko Alkartasuna—, com els partits dels Països Catalans —ERC i Entesa per Mallorca— són independentistes. Per tant, volem assegurar la connexió dels nostres futurs estats amb la resta d'Europa.

JORDI PUJOL

Però, a més a més, seria molt rellevant, a llarg termini, fer una connexió entre Euskadi i els Països Catalans, amb una línia de ferrocarril d'amplada de via europea. Si no, la connexió de mercaderies és la que passarà per Tolosa de Llenguadoc, és a dir, per Perpinyà, Narbona, Tolosa, i d'allà, anirà a buscar l'Atlàntic a Bordeus i entrarà al País Basc sud, per l'actual frontera espanyola... Ja es veu que això, en termes europeus, no pot ser. Però, de tota manera, la nostra prioritat serà l'eix mediterrani.

—Pel que fa a aspectes de la candidatura, què us representa la incorporació del BNG i d'Aralar?

—Representa coherència en el terreny nacional. Tots els partits som independentistes (excepte la CHA, que, de tota manera, també vol més sobirania per al seu territori). I també, en el terreny de les polítiques econòmiques i socials, som formacions d'aquest centre-esquerra i esquerra àmplia, transformadora. De manera que estem contents d'aquesta coherència i, a més, estem contents d'integrar l'única coalició que representa tots els territoris històrics que avui malauradament encara formen

part de l'estat espanyol: Galícia, Euskal Herria i els Països Catalans.

—Pel que fa als Països Catalans, finalment, a la coalició no s'hi ha afegit el PSM, de les Illes. Com valoreu la situació final de la coalició a les Illes?

—Molt positivament. Preferiria que els candidats del PSM fossin integrats a la llista, però, així i tot, ens donen suport. Valoro molt positivament aquest suport i espero que sigui un primer pas per a treballar conjuntament, especialment a les properes eleccions autonòmiques de les Illes, que permeti de preparar el terreny a una coalició que representi totes les formacions de l'esquerra nacional de les Illes, del nacionalisme progressista, per tant, amb el PSM, EM i ERC.

El PSM és un partit històric que ha treballat molt. Són gent que ha donat moltes vegades la cara pel país. Per tant, tenen tot el meu respecte, consideració i admiració. Si és per a avançar en el terreny d'una formació o d'una coalició conjunta de tota l'esquerra nacional de les Illes, seré el primer d'anar-hi a treballar.

—Pel que fa a aspectes interns d'ERC, com valoreu els processos de conflicte intern que ha viscut el partit?

—Tinc la confiança que tots sumarem. Tinc el convenciment que servim un alt ideal, el de la justícia social i la llibertat del nostre país. I com a alt ideal, és difícil d'assolir. Per això, pel camí tenim distanciaments i dificultats. Ara, també estic segur que tota aquesta gent que forma part d'aquest centre-esquerra nacional és gent que fa molts anys que treballa i que treballarà per aquesta societat i per aquest país. Potser hi haurà moments que estarem més lluny els uns dels altres, o potser ens ho semblarà, o que divergirem de les tàctiques concretes per a assolir els objectius... Però estic segur que compartim objectius i les grans estratègies de fons. I estic segur que un dia sumarem. Perquè si no sumem no hi haurà victòria. I com que estic segur que tots nosaltres, sense excepcions, volem la victòria, que volem la justícia social i la llibertat del nostre país, estic segur que tornarem a coincidir. I la vigília de la victòria estarem tots junt. Per això hi haurà victòria.

Enric Rimbau